

Каменица

Каменица је насељено место у [градској општини Пантелеј](#) на подручју [града Ниша](#) у [Нишавском округу](#). Налази се на ободу Нишке котлине у подножју Каменичког виса, удаљено 8 км северно од центра Ниша. Према попису из [2002.](#) било је 1651 становника (према попису из [1991.](#) било је 900 становника).

Остаци [античког насеља](#) и други [римски](#) налази, поред осталих и почетак [римског водовода](#) у правцу [Ниша](#), указују на давну насељеност овог простора. Каменица као српско село постоји још у [предтурском периоду](#) на шта указује стара сеоска црквица, а посредно и најранији [турски извори](#). Попис из [1498.](#) године помиње је са 45 домаћинстава, 15 неочењених, 5 удовичких домова, 4 рајинске воденице (које раде пола године) и са приходом од 4548 [акчи](#). Према турском попису [нахије Ниш](#) из [1516.](#) године, место је било једно од 111 села нахије и носило је исти назив као данас, а имало је 50 кућа, 3 удовичка домаћинства, 8 самачка домаћинства, а код села се

помиње [манастир Свети Ђорђе](#), који је са 10 [калуђера](#) био најзначајнији манастир у нишком крају у [16. веку](#). Процес [читлужења](#) села започет је [1743.](#) године увођењем читлучке обавезе од стране [спахије](#) по имену Ибрахим Фахри, који је извадио [ферман](#) да му житељи Каменице дугују све дажбине за пуних шест година. После тога могао је без тешкоћа да наметне селу, поред редовних, и своје личне дажбине. У личном подјармљивању села и сами [Турци](#) су се међусобно спорили и обрачунавали. Тако су априла [1768.](#) године у Каменицу дошла три [јаничара](#) и напала сеоског [субашу](#) Мусу и окованог га са седам сељака спровели у Ниш. Сељаци су сутрадан били обешени. [Порта](#) из [Цариграда](#) интервенисала је у овом случају опоменувши београдског [везира](#) да не дозвољава овакве радње у [пашалуку](#) које међу [рајом](#) сеју страх. Извештаји аустријских ухода из средине [18. века](#) помињу Каменицу са 20 кућа.

У [Првом српском устанку](#), 19. маја [1809.](#) године, у атару села Каменица одиграла се [битка на Чегру](#), када је војвода [Стеван Синђелић](#) са својим ресавцима храбро погинуо бранећи од Турака српске шанчеве. Каменица и [Горњи Матејевац](#) су покретачи буне против спахијске експлоатације [1835.](#) а посебно [1845.](#) године, после чега су оба села спаљена. Каменички кнез [Милоје Јовановић](#) био је [1841.](#) године један од вођа устанка у тзв. [нишкој буни](#) и погинуо у одсудној бици у Горњем Матејевцу.

Каменица и Горњи Матејевац су страдали и у [рату за ослобођење од Турака](#) крајем [1877.](#) године. Иако су прошла кроз фазу читлужења, ова села сама су се откупила још пре ослобођења, а по ослобођењу поједине породице су се домогле значајних комплекса спахијске земље у својим селима, али и у Нишу и другим сеоским атарима.

Од првобитног преовлађујућег сточарства и виноградарства на природним основама, у 20. веку тежиште се пренело на ратарство, виноградарство и стајско сточарство на преовлађујућим тржишним основама. Осим тога, после Другог светског рата наступиле су крупније промене у правцу напуштања пољопривреде с исељавањем (у Ниш), затим развој мешовите привреде, дневна миграција и излетнички туризам на Каменички вис и Чегар. На тој основи дошло је до значајне измене економске структуре, па је у Каменици у 1971. години било 146 пољопривредних, 142 мешовита и 118 непољопривредних домаћинстава.

Манастир Св. Ђорђа налази се надомак Ниша у живописној долини изнад села Каменица. Саграђен је у другој половини XV века, непосредно испод римског водовода, у овој дужини и данас проточног, који је антички Ниш напајао, а оновремене житеље манастира снабдевао водом. Откривен је археолошким ископавањима 1988. године.

Извори указују на његово постојање, сврставајући га у највеће манастире нишке области. Прве податке срећемо у турским пописима из 1498, 1515, 1564. године и крајем XVI века.

Књиге које су овде писане и осликане 1515. и 1553. године из пера јериђакона Арсенија, стигле су до манастира Шишатовац, по свој прилици заједно с народом који се из ових крајева повлачио пред турским зулумом.

Манастир светог Ђорђа 1564. имао је само два калуђера, а последњи помен за време владавине султана Мурата Другог (1574-1595) спомиње само једног. Извори казују да су Турци после угушења Нишке буне 1841. године и у Каменици спалили цркву, па је највероватније тада порушен манастир светог Ђорђа. Каменичани су обновили цркву од 1988. до 1998. године.

Храм светог Николаја у Каменици

Црква светог Николаја у Каменици подигнута је 1831. године на темељима старе богомоље. Освећена је 1842. године. Осветио је нишки митрополит Григорије. Живописана је 1860. године од стране непознатог иконописца. Свештеник Драгољуб Станимировић подигао је нову звонару и нови црквени дом. У предходним годинама урађена је спољашња фасада Цркве, поплочана припрата, Црква је препокривена црепом јер је прокишњавала а подигнут је и нови потпорни зид изнад Цркве.

Каменички вис је омиљено једнодневно излетиште Нишлија током целе године. Смештен је на огранцима Сврљишких планина, изнад села Каменица по коме је и добило име, на надморској висини од 750-800 м. Удаљено је 14 км од града. Терен је благо формиран и покривен ниским шумским растињем. На северној страни постоји Студени кладенац - једини извор у њеном ужем подручју.

Окружен богатом шумом са пропланцима на којима расте преко 40 врста самониклог лековитог и ароматичног биља, међу којим је и ендемска „Рамонда сербица“ или цвет „Феникс“ који је америчка НАСА проучавала због јединствене способности да оживи уз само неколико капи воде након пар година осушености.

На самом излетишту може се освежити и уживати у изврсним ловачким специјалитетима.

Првобитни назив виса је био Каменита глава. На самом вису налази се пространа зараван окружена шумом, са које се пружа добар поглед на Ниш и нишку котлину. Покривен је густом храстовом шумом. На северној страни изграђена је ски стаза дужине 350 m, стаза за санкање и два мања ски лифта која нису у функцији.

На Каменичком вису је седамдесетих година изграђено туристичко насеље „Шумски цвет“ са двадесет једним викенд-објектом (бунгалови) који данас нису у најбољем стању.

На северној страни постоји Студени кладенац, једини извор на ужем подручју Каменичког виса.

Изграђен је видиковац (осматрачница) и постављена су три роштиља, дрвене клупе и столови, као и љуљашке и други мобилијар за децу. На осматрачници је 2011. године постављен дурбин за панорамско осматрање Ниша. До излетишта се може доћи асфалтним путем који пролази поред споменика на Чегру и кроз село Каменицу. Парк-шума на Каменичком вису заштићена је одлуком о проглашењу шума у друштвеној својини за шуме са посебном наменом 19. септембра 1990. године. На ширем подручју излетишта Каменички вис налази се Церјанска пећина.

На широком платоу овог брда 1948. године подигнут је пирамидални споменик капела са петокраком на врху. На њему је плоча са именима 52 погинула борца у Народноослободилачкој борби од 1941. до 1944. године. Споменик је стављен под заштиту 1986. године.